

Kiili valla arengukava koostamine

AVANÕUPIDAMISE MEMO

Aeg: 24.04.2018 kl 15.00-17.00

Koht: Kiili Vallavalitsus, Kiili

Osalejad:

1. Aimur Liiva (vallavanem)
2. Benno Johanson (maanõunik)
3. Eduard Ventman (vallaarhitekt)
4. Arnold Knuut (ehitus- ja planeerimisosakonna juhataja)
5. Kadre Rumm (ehitusjärelvalve spetsialist)
6. Siiri Treimann (keskkonnanõunik)
7. Ann Vahtramäe (sotsiaalnõunik)
8. Lea Peterson (pearaamatupidaja)
9. Maarika Nimmo (volikogu liige)
10. Jaan Urb (OÜ Cumulus Consulting)

Memo juurde kuuluvad koosoleku slaidid.

Koosoleku teemad:

1. Osalejate ootused arengukava koostamise protsessile
2. Arengukava koostamises kokkuleppimine
3. Arengukava võtmeteemade määratlemine

1. Osalejate ootused arengukava koostamise protsessile

Mida tuleb Kiili valla arengukava protsessis kindlasti silmas pidada?

Osalejate ootused:

- Ei kohenda olemasolevat arengukava, vaid teeme uut. Senini on u 90% paika jäänud, tehtud on vaid väiksemaid muudatusi.
- Kaasamine on senini olnud probleemiks, üritustel käib vähe inimesi. Arengukava olulisust ei teadvustata. Seda oleks vaja muuta.
- Inimestes on vaja arengu kavandamise vastu huvi tõsta. Praegu tegeletakse pigem väikeste teemadega.
- Tarvis on siduda üldplaneeringuga – tehakse uus, seega peab arengukava sinna sisendit andma. Peab käima üldplaneeringuga käsikäes.
- Arengukavas võiks käsitleda teemasid, mis üldplaneeringu koostamisel problemaatilised on.
- Üldplaneeringuga sidudumine - plaanis on uus teha; otsus on tehtud.
- AK ja üldplaneering peavad käima käsikäes.
- AKs tuleb lahti kirjutada üldplaneeringu teemasid - probleemsed kohad.
- Visiooni ja eesmärkide osas on nõrk/formaalne. Vaja on kokkulepet, kuhu liikuda soovitakse (nt kas Kiilist lõuna pool tahetakse kortermaju näha?).
- Praeguse arengukava kirjeldav osa on täitsa hea, ütleb ära, mis siin on.
- Selge plaan, kuidas arengut suunata (aastate põhiselt).
- Prioriteetid tuleb paika saada – mis saab Kangru kandist (Rail Baltic), millal midagi tehakse jne.
- Praegu on seos üleriiklike ja ka naaberomavalitsuste arengudokumentidega nõrk. Tegelikult peaks aga konteksti arvestama.
- Lõpuks taandub kõik sellele, kui palju inimesi vallas tulevikus näha tahetakse. Selles oleks tarvis kokku leppida.

OÜ Cumulus Consulting poolsed arengukava koostamise lähteprintsiibid:

1. Arengukava peab olema kompaktne strateegiline alusdokument ning hõlpsasti loetav igapäevane töödokument, mis on lähtematerjaliks ka eelarvestrateegiale.
2. Oluline on realistlik olukorra kirjeldus ja piirkonna eripära selge väljatoomine. Samas peab saavutatavas kokkuleppes sisalduma ka valla arenguks vajalik ambitsioon.
3. **Arengukava vältimatuks eelduseks on vallapoolne aktiivne osalus. Sama oluline on kogukondade ja erinevate piirkondade kaasamine kogu protsessi vältel.**
4. Peame tähtsaks määratleda valdkonnaülesed eesmärgid, millest lähtub kogu valla strateegia.
5. Arengukava lõppdokument võiks olla visuaalselt mõjuv, kasutatav nii veebis kui ka eraldiseisvalt ning seostatud teiste arengudokumentidega.

OTSUS: lähteprintsiibid on kokku lepitud.

2. Arengukava koostamises kokkuleppimine

Rollijaotus

Konsultandi ülesanded:

1. Vallavalitsuse nõustamine toimekeskkonna analüüsi läbiviimisel
2. Elanikkonna küsitluse läbiviimine
3. Juhtrühma koosolekute (5) ettevalmistamine ja läbiviimine
4. Valdkondlike töörühmade (4) ettevalmistamine ja läbiviimine
5. Arenguseminari ettevalmistamine ja läbiviimine
6. Arengukava mustandversiooni koostamine
7. Arengukava eelnõu koostamine ja täpsustamine

Vallavalitsuse ülesanded:

1. Toimekeskkonna ülevaate (analüüsi) koostamine; olemasolevate dokumentide läbitöötamine koostöös konsultandiga
2. Juhtgrupi moodustamine, osalejate kutsumine ja registreerumise korraldamine, elanike kaasamine
3. Ruumide, kohvipauside jms tagamine
4. Vajadusel täiendavate piirkondlike arutelude läbiviimine
5. Arengukava menetlemise korraldamine

Arengukava esialgne ülesehitus:

1. Toimekeskkonna ja suundumuste analüüs:
  - Toimekeskkonna analüüs ja vallaprofiil
  - Arengueeldused ning pikaajalised suundumused ja vajadused
2. Arenguvision ja strateegilised eesmärgid (üldised ja valdkondlikud). Periood: kuni 2030
3. Tegevuskava (eraldi investeeringute kava ja tegevuste kava). Periood: 4 aastat ja soovid peale seda
4. Juhtimine ja seire

Täpsem struktuur lepitakse kokku töö käigus.

OTSUSED:

- Toimekeskkonna analüüs on arengukava põhidokumendi osa. Peab olema selleks piisavalt kompaktne.
- Toimekeskkonna analüüsi sisu ja struktuuri arutamiseks kohtub konsultant vallavanemaga eraldi, et detailid paika saada. **Kohtumise aeg:** neljapäev, 3.05 kl 16. vallavalitsuses.
- Tegevuskava on arengukava lisa, et oleks võimalik hõlpsalt iga-aastaselt uuendada.

- Eelarvestrateegia on samuti arengukava osa – sisuliselt kaks eraldi dokumenti, kuid ühes failis nagu ka praegune versioon. Eelarvestrateegia koostab vallavalitsus vastavalt arengukavas kokku lepitule.

Kaasamine

- **Juhtrühm** (7-12 liiget) – protsess; tulemuste arutamine ja kinnitamine – vallavalitsus kaasab ka mõne opositsiooni esindaja volikogust
- **Valdkondlik töörühm** (asjakohased juhtrühma liikmed, valdkondlikud spetsialistid) – valdkondlikud eesmärgid ja tegevused:
  1. Nn pehmed teemad:
    - Haridus ja noorsootöö
    - Kultuur, sport ja vaba aeg
    - Sotsiaalvaldkond ja tervishoid
  2. Nn kõvad teemad:
    - Taristu, keskkond ja kommunaalmajandus
    - Ettevõtlus ja turism
    - Juhtimine
- **Arenguseminar** (allasutused, kõik huvilised) – tagasiside ja sisendi andmine
- **Muu kaasamine:**
  - Elanikkonna küsitlus
  - Intervjuud huvigruppidega
  - Täiendavad arutelud
  - Protsessi materjalide avalikustamine valla kodulehel
- **Vallapoolne kontaktisik:** Aimur Liiva
- **Cumuluse-poolne kontaktisik:** Jaan Urb

OTSUSED:

- Konsultant teeb veebikeskkonda põhja, kuhu vallavalitsus kogub töörühmade koosseisud (inimesed koos kontaktidega).
- Töörühmade kokkukutsumise ja ruumid korraldab vallavalitsus.
- Konsultant valmistab ette töörühmade koostumiste sisu – päevakavad, kutsete teksti jms.
- Toimub 2 töörühmade koosolekut: pehmed ja kõvad teemad eraldi.
- Esialgu teeb konsultant intervjuud ettevõtjate ja kogukondade esindajatega. Kontaktid on vallavalitsusel olemas.
- Täiendavad arutelud korraldab vallavalitsus vastavalt vajadusele; selgub edasise protsessi käigus.
- Vallavalitsus teeb materjalide avalikustamiseks kodulehele vastava alajaotuse.

Elanikkonna küsitlus

- Küsimus: „Mis vajaks Sinu arvates järgneval kümnel aastal Kiili vallas kindlasti ära tegemist?“
- Vastamiseks jäetakse 3 lahtrit, et inimestel oleks võimalik mitu ideed eraldi kirja panna.
- Küsitlus korraldatakse veebipõhiselt (*Facebook*, listid jms) perioodil 2.-18.05. Lisaks on võimalik jätta oma arvamus raamatukokku paber kandjal.
- Vallaleht ilmub alles mai lõpus, seega sinna küsitlust ei pane.

Arengukava koostamise ajakava

- Koostamise ajakava asub eraldi failis.

3. Arengukava võtmeteemade määratlemine

On aasta 2030. Kiili vald on hea mainega omavalitsus, mida tuntakse üle Eesti ning ka naaberriikides. Seda peamiselt kolmel põhjusel (teemad, mida on järjepidevalt arendatud alates 2018. aastast):

- Heakord on eeskujulik.
- Teenused toimivad tõrgeteta.
- Teed ja tänavad on heas korras.
- Taust: aastal 2030 moodustavad Kiili valla elanike enamuse inimesed vanuses 45-55.

- Suhtlus vallaelanikega on hea. Arvestatakse kõiki erinevate elanike gruppidega.
- On toimunud tasakaalukas areng. Majandus, keskkond ja teised valdkonnad on arenenud sünkroonis.
- Loodus, keskkond

- Kiilis on turvaline.
- Olemasolevad teenused on kättesaadavad ja heal tasemel.
- Väike ja kompaktne – iga inimene on väärtus.

- Arendatud on haridusvaldkonda ja sellega seonduvat taristut, sh kaasaegne koolimaja ning jõukohaste tasudega huviharidus.
- Kergliiklusteede arendamisel on jõutud ka Kiilist lõunasse ja olemasolevatele teedele on rajatud valgustus.
- Erinevad planeeringud arvestavad keskkonna ja ümbritseva looduse säilimisega.

- Turvaline
- Olulised teenused hästi kättesaadavad, mitte liiga kallid.
- Meeldiv elukeskkond (puhas, on ruumi, roheline, on tööd koha peal või läheduses)

- Lähedus Tallinnale
- Hea taristu
- Kool, lasteaed

- Kõige korralikum/ilusam väljanägemine kogu Harjumaal. Läbimõeldus.
- Kõige rohkem aktiivseid inimesi. Ühtsus kogukonnas

Valdkondlikud võtmeteemad – millised on põhiküsimused/väljakutsed erinevates valdkondades?

1. **Haridus ja noorsootöö:** kooli juurdeehitus; kui kaua gümnaasiumi pidada? Poliitilist valmisolekut otsust langetada ei näi olevat. Laste ja noorte hulk on suur – koos on igasugust seltskonda; kas kõigile suudetakse midagi pakkuda. Neil ei ole mitte midagi siin teha, kui noortekas ja kool ei tööta.
2. **Kultuur, sport ja vaba aeg:** seotud haridusega. Ujulat tahetakse. Vallavalitsus peab väga ebarealistlikuks (valla rajatuna). Kultuuri osas on tegelikult hästi. Spordiga on samuti pigem hästi, väljund on olemas. Kergliiklusteede võrk on hea. Kohvik/pubi on teema – kogu aeg räägitakse. Aga keeruline.
3. **Sotsiaalvaldkond ja tervis:** sotsiaaltransport on kõige konarlikum (ka riigi küsimus). Vanurite päevahoid perspektiivis. Perearst – praegu on lapsehoolduspuhkusel, teine aga ei vasta ootustele. Seega on teenuse kvaliteet puudulik. Ruumid saab korda. Põhja-Eesti taastusravi keskus rajab teisese tegevuskoha. Hambaarst on olemas, aga töötab ilma assistendita. Tool on SA oma.
4. **Taristu, keskkond ja kommunaalmajandus:**

- a. Soojamajandus: arengukava olemas; trassid vajavad renoveerimist; hind aga tõuseb selle tõttu; katel on liiga võimas, tarbijaid liiga vähe.
  - b. Teed: suhteliselt korras; Nabala-Patika tee, Metsanurga tee - need on sohu tehtud; ettevõtlusalale pole teed tingimata vaja - liiklustihedus pole nii suur.
  - c. Gaas: Kiili alevisse oleks vaja Vaelast tuua, aga ebatõenäoline (Esmar Gaas) - looks uusi võimalusi.
  - d. VK: Luige ja Kangru vahel; Mareti, praegu tehakse Väljamäed; problemaatiline on Paekna, seal pole head lahendust (peaks olema kogu ala peale kokku).
  - e. Valgustus: kergteed vajavad valgustamist, Luigel ja Väljamäel on mõned tänavad. Valgustus on väga kirju puitpostid, metallpostid, betoonpostid, LEDid, muud jne). Üksikutes piirkondades pole valguskaablit (Vaela, Mõisaküla).
  - f. Jäätmed: sorteerimisvõimalusi võiks juurde luua.
  - g. Keskkond: teemaplaneeringuid oleks vaja koostada (nt pargid ja metsaalad; veekogud). Veesteemid on erinevad: sademevee ärajuhtimine, kraavide läbilaskmine (Rätsepal ja Luigel on liigvee probleem), Väana jõgi kasvab kinni, langus on väga väike, kraavid on omanike poolt hooldamata. Piirkondlik reoveekäitlus on väikestes kohtades probleem. KVH planeerib purglat. Koolitus-teavitus on samuti teema.
  - h. Maavarad: uusi kaevandusi (lubi ja liiv) ei taheta.
5. **Ettevõtlus ja turism:** turismiks pole eriti eeldusi. Seega ei peaks liiga palju tegelema. Märkid: Luige laata, Luige nokk, spordivõistlused on mõeldavad, Hansaplanti kontserdid, külastused. Sausti mõis teeb väga harva midagi avatut. Nabala mõis on väga tagasihoidlik, seal on mõnikord üritusi; otsitakse oma väljundit. Ettevõtlus: ei taheta reostust tekitavaid ettevõtteid. Ootus on Sepamäe tee osas, Kurna teele tahetakse valgustust. Vallale ei kuulu eriti maad, kus ettevõtlust arendada. Maade hinnad pole konkurentsisis.
6. **Juhtimine:** mineviku taak piirab: eeskätt seotud DP-dega (nt vallamaja kõrval olev plats, Ööbiku tn Luigel). Teenuste jaotumine piirkondade vahel pole kokku lepitud. Eeskätt räägitakse Luigest (kooli ja kaubanduskeskuse rajamine).

Memo koostas:

Jaan Urb
 OÜ Cumulus Consulting
 konsultant
 e-post: jaan.urb@cumulus.ee
 tel: 55 652 383
www.cumulus.ee